

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти
Навчально-науковий інститут заочно-дистанційного навчання

Кафедра туристичного та готельного бізнесу

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Ринок туристичних, ресторанних та готельних послуг»

на 2025-2026 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	4 курс, 8 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Туризм»
Спеціальність	242 Туризм
Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Шуканов Павло Васильович
д. геогр.н., доцент
професор кафедри туристичного та готельного бізнесу

Контактний телефон	+38-095-771-35-92
Електронна адреса	parus2133@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.tourism.puet.edu.ua/stud.php он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Вироблення стратегічного напрямку вивчення змісту і розуміння ринку та організації туристично-готельної справи, визначення умов його становлення й розвитку пріоритетних форм підприємницької діяльності в даній галузі
Тривалість	3 кредити ЕКТС/90 годин (лекції 16 год., практичні заняття 20 год., самостійна робота 54 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та виїзні, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: ПМК (залік)
Базові знання	Наявність широких знань з туризмознавства, географії туризму, рекреаційних комплексів світу
Мова викладання	Українська.

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
- знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук (ПР02); - розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та	здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (К02);

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна) (ПР10); • управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері (ПР17).	• здатність діяти соціально відповідально та свідомо (K03); • здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (K06); • здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій (K17); • розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів (K19); • розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного (K20).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
<i>Модуль 1. Науково-теоретичні та методичні засади дослідження розвитку ринку туристичних та готельно-ресторанних послуг</i>		
Тема 1 Теоретичні засади розвитку ринку туристичних та готельно-ресторанних послуг.	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Поясніть в чому сутність феномену туризму. Розкрийте історію розвитку сфери гостинності. Зробіть висновки.
Тема 2. Територіальна організація світового ринку туристичних та готельно-ресторанних послуг.	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Поясніть від чого залежить територіальна організація ринку туристичних послуг. Зробити загальний огляд (характеристику) закладів туристичної діяльності (заклади розміщення, харчування, інфраструктура) у регіоні Вашого проживання.
Тема 3. Методологічні чинники дослідження міжнародного готельно-ресторанного ринку.	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Поясніть сутність методу дослідження і методики дослідження та які методи дослідження можуть застосовуватися при дослідженні туристичного ринку. Розкрийте класифікацію ринку готельно-ресторанних послуг за формами та характером діяльності. Зробіть висновки.
Тема 4. Умови і чинники формування попиту на туристичні та готельно-ресторанні послуги.	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Поясніть особливості туристичного бізнесу та його взаємозв'язок з іншими галузями господарства. Дайте характеристику демографічним і соціально-економічним критеріям сегментації туристичного попиту
Тема 5 Кон'юнктура, регуляторні механізми та геомаркетинговий аналіз туристичних та готельно-ресторанних послуг.	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Охарактеризуйте соціально-економічні критерії, що впливають на споживчий вибір на туристичному ринку. Дайте характеристику стратегічного маркетингу в туризмі. Зробити письмові висновки.
<i>Модуль 2. Геопросторова організація та функціонування світового ринку туристичних та готельно-ресторанних послуг</i>		
Тема 6 Стан та тенденції формування ринку туристичних та готельно-ресторанних послуг на вітчизняному та світовому рівнях.	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Назвіть ознаки, за якими можна структурувати ринок туристичних послуг.
Тема 7 Основи формування підприємств готельно-ресторанного бізнесу у розвинених країнах світу.	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Поясніть сутність готельно-ресторанного бізнесу та які елементи входять до його складу. Зробити висновки.

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 8. Регіональні особливості споживання туристичних та готельно-ресторанних послуг.	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Назвіть макрорегіони, які виділені ВТО за географічним принципом та подібністю формування і функціонування національних індустрій туризму і дайте їм коротку характеристику.
Тема 9. Сучасний стан, тенденції та перспективи розвитку туристичних послуг та готельно-ресторанного господарства в Європейському туристичному регіоні	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Назвіть першу 10-ку країн світу, які мають найбільші надходження від туризму. Поясніть з чим це зв'язано. Дайте прогноз найбільш популярних туристичних напрямків до 2025 року та аргументуйте його.
Тема 10. Характеристика національного ринку туристичних та готельно-ресторанних послуг	Захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Поясніть що передбачає дослідження зовнішньої функції національного ринку турпослуг як суб'єкта світового туристичного ринку. Поясніть особливості сучасного стану туризму і готельно-ресторанного господарства в Україні.

Інформаційні джерела:

1. Аверіхіна Т. В., Влаєва А. Ю. Аналіз ринку туристичних послуг України. Проблеми і перспективи розвитку // Економіка. Фінанси. Право. 2020. № 5. С. 6 -12. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2020.5.1>
2. Горіна Г.О. Ринок туристичних послуг : навч. посібник. / Г.О. Горіна. – Львів: «Магнолія 2006», 2019. – 261 с.
3. Готельно-ресторанний бізнес : навчальний посібник / О. А. Ніколайчук та ін. ; за ред. О. А. Ніколайчук. Кривий Ріг : Вид. ДонНУЕТ, 2022. 250 с. URL: http://elibrary.donnuet.edu.ua/2504/1/2022_NP_Nikol_aichuk_Hotelnorestoranniy%20bussniss.pdf
4. Джеджула О. М., Волонтир Л. О. Діджиталізація як основний фактор розвитку індустрії гостинності у країнах Євросоюзу. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2021. № 3. С. 194-210. DOI: 10.37128/2411-4413-2021-3-13. URL: http://socrates.vsau.org/repository/getfile.php/2940_9.pdf
5. Інноваційні технології в туризмі [Електронний ресурс] : електрон. метод. рек. до семін. і практ. робіт студентам спец. ІЗ Туризм та рекреація / уклад. З. В. Приходько. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2025. – 38 с. URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/ggf/disciplins/diplom-rabota/mr_j3_mag_innovatsiini_tehnologii_v_turizmi_2025.pdf
6. Іванова Л. О. Моніторинг світового ринку готельних і ресторанных послуг: навчальний посібник / Л. О. Іванова, О. М. Музика. – Львів: Магнолія 2006, 2021. – 227 с.
7. Інфраструктура регіональних ринків туристичних послуг : монографія / Г. О. Горіна, О. Б. Чернега, Г. А. Богатирьова та ін. ; наук. ред. Г. О. Горіна. – Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2019. – 145 с.
8. Круковська О. В. Нові організаційно-економічні засади управління послугами в індустрії гостинності на рівні підприємств готельно-ресторанного бізнесу. Агросвіт. 2022. № 3. С. 70-76. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3575&i=8>.
9. Несторишен, І., Стельмах, Ю., Марчук, Д. (2022). Сучасні тренди трансформації попиту на ринку туристичних послуг України. Development Service Industry Management, (2), 42–47. URL: <https://doi.org/10.31891/dsim-2022-2>
10. Олійник О.В., Тарасюк Г.М., Климчук А.О., Любченко В.В., Каленська В.П., Горшкова Л.О., Ярмолюк Д.І., Жабровець Л.Л., Тишко Д.Ф. Індустрія гостинності: готельно-ресторанний бізнес: навч. посібник [Електронне видання]. – Житомир : Державний університет «Житомирська політехніка», 2024. – 535 с.
11. Факторальні складові розвитку туристичного і готельно-ресторанного бізнесу: колективна монографія. За ред. проф. М. Д. Балджи. – Київ: ФОП Гуляєва В.М., 2022. – 270 с.
12. Шуканов П. В., Животенко В. О. Значення туристично-цивілізаційного простору у подоланні глобальної кризи // Вісник ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. Серія «Економічні науки». № 2., Т. 2. 2021. С. 120-131. DOI: <https://doi.org/10.31359/2312-3427-2021-2-2-120>.
13. Шуканов, П., Шуканова, А., Логвин, М., Карпенко, Н., Логвин, Д. (2025). Системно-інтегральне значення геоeкономіки у розвитку туристичних дестинацій. Адаптивне управління: теорія і практика. Серія Економіка. Том 20 (№ 40). DOI: [https://doi.org/10.33296/2707-0654-20\(40\)-08](https://doi.org/10.33296/2707-0654-20(40)-08)
14. OECD Tourism Trends and Policies 2024. URL: https://www.oecd.org/en/publications/oecd-tourism-trends-and-policies-2024_80885d8b-en.htm. 1
15. UNWTO Highlights Potential of Domestic Tourism to Help Drive Economic Recovery in Destinations Worldwide. URL: <https://www.untourism.int/news/unwto-highlights-potential-of-domestic-tourism-to-help-drive-economic-recovery-in-destinations-worldwide>.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика оцінювання здобувачів вищої освіти.
Оцінювання знань здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється під час поточного (під час проведення практичних занять, виконання завдань) та модульного контролю (тестування). Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання сформованості компетентностей та досягнення програмних результатів. Передбачено нарахування додаткових балів (не більше 30) за навчальну та науково дослідну роботу. Політика заохочення здобувачів вищої освіти до отримання додаткових балів окреслена у робочих програмах навчальних дисциплін. Критерії оцінювання видів навчальної діяльності (робіт) доводяться до відома здобувачів на початку вивчення освітньої компоненти та не можуть змінюватися упродовж вивчення даної освітньої компоненти.
Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>
Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyvannya.pdf
Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidacziyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf>
- Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування, індивідуальний графік) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.
- Політика щодо академічної доброчесності. списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf
Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf
Положення про запобігання випадків академічного плагиату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannayavypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>
- Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:
Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf
Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf
Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-hlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>
Інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>
- Політика вирішення конфліктних ситуацій:
Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyly-vyrishennya-konfliktnyh-sytuaczij-u-puet.pdf>
Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-apel_pidscontr.pdf
Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>.
- Політика підтримки учасників освітнього процесу:
Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/> .
Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentyskyi-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>
Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>
- Безпека освітнього середовища:
Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyediyalnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): захист домашнього завдання (8 балів); обговорення матеріалу занять (8 балів); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); тестування (8 балів); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 5-10): захист домашнього завдання (8 балів); обговорення матеріалу занять (8 балів); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); тестування (8 балів); поточна модульна робота (10 балів)	50
Разом (залік)	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь в конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	6
	2. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	6
2. Науково-дослідна	1. Участь в наукових гуртках	6
	2. Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	6
	3. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	6
Разом*		30

*За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни